

Monumentnummer*: 516839

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 18 september 2000
Kadaster deel/nr: 82863/35

Monumentnaam**

De Nederlanden van 1845

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Arnhem	Arnhem	Gelderland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Willemsplein	5		6811 KA	Arnhem		Centrum
Willemsplein	6		6811 KA	Arnhem		Centrum
Willemsplein	6	A	6811 KA	Arnhem		Centrum

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Arnhem	P			4427

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

KANTOORGEBOUW "De Nederlanden van 1845", gebouwd in 1938-1939 naar ontwerp van architect W.M. DUDOK (1884-1974). Het gebouw heeft een zakelijke verschijningsvorm met invloeden van het Nieuwe Bouwen: een samenvoeging van twee gebogen bouwvolumes met horizontale reeksen vensters en een glazen trappenhuis. Na de dood van Berlage werd Dudok de belangrijkste architect van "De Nederlanden van 1845". Hij ontwierp voor deze verzekeringsmaatschappij kantoren te Arnhem (1938-1939), Amsterdam (1938-1939, niet uitgevoerd), Rotterdam (1949-1952) en Den Haag (1951-1953, verbouwing).

Het pand is gelegen aan de noordzijde van de plantsoengordel ter plaatse van de vroegere omwalling en gesitueerd op de hoek van het Willemsplein en de Oude Stationsstraat op een schuin aflopend terrein van onregelmatige vorm. De lichtgeel betegelde façaden volgen de rooilijn en sluiten visueel aan bij de gepleisterde 19e eeuwse herenhuisen in de gevelwand.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

KANTOORGEBOUW, bestaande uit een hoofdbouw van vijf bouwlagen aan de voorzijde, een tweelaags linker zijvleugel en een trappenhuis van zes verdiepingen aan de rechter zijde. Alle bouwmassa's hebben een plat dak.

Het rechthoekige, licht gebogen hoofdbouw aan het Willemsplein werd oorspronkelijk bekroond door het letterornament: "DE NEDERLANDEN VAN 1845". De gebogen VOORGEVEL met lichtgele tegelbekleding heeft een horizontale opzet van lange reeksen rechthoekige vensters. De oorspronkelijke stalen kozijnen zijn vervangen door kunststof exemplaren. De eerste en tweede bouwlaag zijn hoger dan de bovenliggende verdiepingen. De eerste bouwlaag is met zwart marmer bekleed en heeft een ingang in de afgeronde linker hoek (vernieuwde invulling) en een over twee bouwlagen uitgesneden portiek aan de rechter zijde. Het portiek bezit een granieten trap van acht treden, marmerbekleding tegen de wanden, een vernieuwde ingang en een rond licht in de tweede bouwlaag. Tussen beide ingangen bevinden zich zes grote rechthoekige vensters (enkelruits) onder doorgaande vlakke betonnen luifel. De grote rechthoekige vensters in de tweede bouwlaag (21-ruits) corresponderen met de vensters in de eerste bouwlaag en worden afgesloten door een doorgaande betonnen latei. In de linker travee (boven de ingang) bevindt zich een negenruits bandvenster. De derde, vierde en vijfde bouwlaag hebben een geringere verdiepingshoogte en elk zestien rechthoekige vensters. De betegelde LINKER ZIJGEVEL heeft een gebogen balkon met stalen balkondeur en flankerend samengesteld venster in de tweede bouwlaag, een vierkant stalen venster en deur in de derde bouwlaag (toegang tot plat dak zijvleugel) en twee vierkante stalen vensters in de vierde en vijfde bouwlaag. De wit gepleisterde ACHTERGEVEL van het hoofdgebouw heeft grote veertienruits vensters in de tweede bouwlaag en in de bovenliggende bouwlagen elk vijf stalen bandvensters.

De tweelaags zijvleugel aan de Oude Stationsstraat heeft een gebogen VOORGEVEL met lichtgele tegelbekleding en zwart marmeren plint, waarin twee ingangen en zeven rechthoekige vensters in de eerste bouwlaag (alle met vernieuwde invulling) en één rond licht, acht rechthoekige vensters en een uitgesneden balkon in de tweede bouwlaag. De zijvleugel heeft aan de achterzijde een stompe hoek. Hierop sluit een eenlaags gedeelte aan met een ijzeren hek langs de dakrand.

Het trappenhuis heeft een eerste bouwlaag met zwart marmeren bekleding, een halfronde geheel beglaasde voorgevel, een lichtgeel betegelde rechter zijgevel (enkele vensters van glasstenen) en een recht gesloten achtergevel met gebogen uitbouw van glasstenen ter plaatse van de eerste bouwlaag. Het gemoderniseerde INTERIEUR bezit nog de oorspronkelijke skeletconstructie van gewapend beton en baksteenvullingen; toiletgroepen achter in de zijvleugel; een met wit marmer beklede vestibule rechts in het hoofdgebouw, met aansluitend een halfronde open trappartij (wit marmer en chromen buisleuning) naar de eerste verdieping, en een glazen trappenhuis (granieten bordestrap, lichtblauw betegelde wanden, chromen buisleuning) naar de overige verdiepingen.

Waardering

KANTOORGEBOUW "De Nederlanden van 1845" uit 1938-1939.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van het werk van architect W.M. DUDOK, dat binnen de landelijke architectuurgeschiedenis een belangrijke plaats inneemt. Het gebouw kenmerkt zich door een zakelijke, functionele opzet met invloeden van het Nieuwe Bouwen, een duidelijke samenhang tussen exterieur en interieur,

gave verhoudingen en bijzonder materiaalgebruik. Het gebouw is van bijzonder belang voor de serie kantoorontwerpen die de verzekeringsmaatschappij "De Nederlanden van 1845" in de twintigste eeuw heeft laten ontwerpen door landelijk bekende architecten.

- Van stedenbouwkundige waarde wegens de hoogwaardige kwaliteit van de samenstellende gebouwonderdelen in relatie met de markante situering aan een plantsoengordel, de aansluiting met de omringende bebouwing en de ligging in de zichtas van diverse straten. Het object maakt onderdeel uit van de historisch gegroeide singelstructuur/-bebouwing en is van bijzondere betekenis voor het aanzien ervan, speelt hierin zelfs een essentiële beeldbepalende rol. Ook als zodanig is het gebouw van belang voor het zichtbaar houden van het werk van de bekende architect-stedenbouwkundige W.M. Dudok.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Verzekeringskantoor